

Opinie OPINIE

‘Inkomensafhankelijke opbouwpercentages zijn rechtvaardiger’

- Anouk Bollen-Vandenboorn en Elianne Janssen
- Week 16 15 april 2015

inkomensafhankelijke opbouwpercentages bereiken laagopgeleiden eerder hun ambitieniveau en dat is rechtvaardiger, schrijven Anouk Bollen-Vandenboorn en Elianne Janssen. Wel moeten de percentages gekoppeld worden aan de pensioengrondslag en niet aan de belastingschijven.

In Pensioen Pro van 1 april ([‘Knot: opbouw niet aftoppen, maar lager maken voor hoger inkomen’](#)) staat de uitspraak van DNB-president Klaas Knot centraal dat het beter is om een opbouwpercentage te hebben dat daalt naarmate de deelnemer in een hogere belastingschijf terechtkomt, dan dat de aftoppingsgrens abrupt verlaagd wordt van €100.000 naar bijvoorbeeld €60.000.

Wij pleiten - net als Knot - voor het terugdraaien van de recent ingevoerde aftoppingsgrens en voor het introduceren van inkomensafhankelijke opbouwpercentages.

Eerlijker pensioenopbouw

Een hoogbetaalde werknemer bouwt bij inkomensafhankelijke opbouwpercentages relatief gezien minder tweede-pijlerpensioen op dan

een laagbetaalde werknemer. Daardoor moet een hoogbetaalde werknemer langer doorwerken om een ambitieniveau van 75% van het gemiddelde salaris te bereiken terwijl een laagbetaalde werknemer juist eerder die 75% bereikt, zodat hij mogelijk eerder kan stoppen met werken.

De rechtvaardiging hiervoor kan zijn dat hoogbetaalde werknemers doorgaans langer onderwijs hebben gevolgd en dus pas op latere leeftijd aan de arbeidsmarkt deelnemen in vergelijking met laagopgeleide werknemers. Daarnaast leven hoogopgeleide werknemers circa zes jaar langer dan laagopgeleide werknemers, waardoor ze ook langer van hun pensioen kunnen genieten.

Laagopgeleide mensen hebben bovendien vaak een slechtere gezondheid dan hoogopgeleide mensen. Dat maakt de kans aanzienlijk groter dat deze werknemers vaker ziekteverzuim plegen, in het bijzonder op latere leeftijd, of een beroep moeten doen op een arbeidsongeschiktheidsverzekering als de WIA. Met inkomensafhankelijke opbouwpercentages kunnen deze laagopgeleiden eerder met pensioen gaan in plaats van een beroep te doen op overheidsgelden.

Koppeling aan pensioengrondslag

Een systeem van inkomensafhankelijke opbouwpercentages is niet geheel nieuw. Stichting Shell Pensioenfonds hanteerde tot en met vorig jaar een dergelijk systeem op basis van eindloon.

Het inkomensafhankelijke opbouwsysteem van Shell was wel gekoppeld aan de hoogte van de pensioengrondslag in plaats van aan het inkomen (schijvensysteem inkomstenbelasting), zoals Knot suggereert.

Hoewel wij Knots visie van inkomensafhankelijke opbouwpercentages ondersteunen, pleiten wij wel voor een koppeling aan de pensioengrondslag in plaats van aan het inkomen. Het laatstgenoemde systeem kan tot

uitvoeringstechnische problemen en omzeiling leiden. Door aftrekposten zou het inkomen bijvoorbeeld kunnen worden gedrukt en zou iemand meer pensioen kunnen opbouwen. Daarnaast is het de vraag hoe de uitvoerder in dat geval weet wat het totale inkomen van de werknemer is.

Het hanteren van de pensioengrondslag voorkomt ook problemen bij hoogopgeleide werknemers die parttime werken en daardoor met hun inkomen in een lagere schijf vallen. De pensioenopbouw wordt normaliter berekend volgens de formule *(salaris minus franchise) x deeltijdfactor x opbouwpercentage*. Als het opbouwpercentage wordt gerelateerd aan de hoogte van het pensioengevend salaris, maakt het niet uit of sprake is van een deeltijdbetrekking of niet. Er wordt dan immers altijd gekeken naar het pensioengevend salaris bij een voltijdsbetrekking. Zo belanden ook de hoogopgeleide parttimers in een schijf met lagere opbouwpercentages en bereiken ze daardoor pas later het gangbare ambitieniveau.

Gelijke behandeling

Een belangrijke juridische toets die bij de introductie van een inkomensafhankelijk opbouwstelsel een rol kan spelen, is de wetgeving omtrent gelijke behandeling. Deze schrijft voor dat iedere ingezetene van Nederland in beginsel gelijk moet worden behandeld. Er zouden mogelijke discussies kunnen ontstaan tussen laag- en hooggesalarieerde werknemers. Hooggesalarieerde werknemers kunnen in dit systeem namelijk relatief minder aan tweedepijlerpensioen opbouwen.

Het schijvensysteem bewerkstelligt echter dat iedereen voor hetzelfde pensioengevend salaris gelijk wordt behandeld. Een werknemer met een hoog salaris wordt immers ook in de eerste schijf betrokken voor zijn pensioengevend inkomen tot een bepaald bedrag, vergelijkbaar met de systematiek van de inkomstenbelasting. Toetsing van deze wetgeving zal in onze ogen dus vooralsnog niet tot problemen leiden.

Anouk Bollen-Vandenboorn is universitair hoofddocent bij het Maastricht Centre for Taxation van de Universiteit Maastricht.

Elianne Janssen is promovendus bij het Maastricht Centre for Taxation en is pensioenfiscalist bij PwC .